

CYFARFOD	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
DYDDIAD	24ain Tachwedd 2015
TEITL YR ADRODDIAD	E-byst Cynghorwyr
PWRPAS	Adrodd ar y sefyllfa diweddaraf
ARGYMHELLIAD	Gofyn i'r Pwyllgor gadarnhau y weledigaeth a'r penderfyniad gwreiddiol ar gyfer cyfeiriad e-byst Cynghorwyr.
AWDUR	Geraint Owen Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd

1. CYFLWYNIAD

1.1 Wrth baratoi at ddyfodiad y Cyngor newydd, bu i Fwrdd y Cyngor yn ei gyfarfod ar 27 Mawrth 2012 ystyried y ddarpariaeth Technoleg gwybodaeth i aelodau. Bu iddynt fabwysiadu'r weledigaeth ar gyfer y Cyngor newydd, sef *“mai'r prif ddull o ohebu gydag Aelodau yw trwy'r defnydd o dechnoleg electroneg yn hytrach na phapur”*.

1.2 Ar gyfer gweithredu'r weledigaeth, nodwyd:

“Prif ddolen y gwasanaeth fydd cyfeiriad e-bost corfforaethol y Cyngor. Bydd yn orfodol i Aelod Etholedig dderbyn a defnyddio e-bost corfforaethol y Cyngor yn dilyn partwm cynghorydd.xxxxxxxx@gwynedd.gov.uk, ble bod “xxxxx” yn gyfystyr ag enw'r Aelod.”

1.3 Roedd yr adroddiad hefyd yn nodi y rhesymau pam bod angen defnyddio cyfeiriad corfforaethol Gwynedd ar gyfer gohebiaeth e-bost yn hytrach na chaniatau i aelodau ddefnyddio cyfeiriad e-bost personol. Roedd y rhesymau a nodwyd fel a ganlyn:

- Mae Cyngor Gwynedd yn gosod a dilyn camau diogelwch uchel er mwyn gwarantu cydymffuriad a rheolau “Government Connect – Code of Connection (CoCo)”. Golyga hyn bod y cyfeiriad e-bost yn cael ei gynnal gyda chfundrefn ac o dan reolaethau sydd wedi derbyn sêl bendith yr archwilwyr.
- Mae cyfeiriad e-bost cynghorydd.xxxxxxxx@gwynedd.gov.uk yn rhan o frand y Cyngor ac yn rhoi cyfle i Aelodau Etholedig ymfalchïo drwy weithredu dan yr un faner a staff y Cyngor.
- Nid oes unrhyw warant o ddiogelwch gyda defnydd o e-bost personol, yn enwedig os yw'r e-bost yn un cyffredinol ar gyfer y teulu i gyd.
- Fe ddylai'r cyfeiriad e-bost fod yn glir i bwy mae'r neges yn cael ei yrru. Tydi e-bost personol megis ty_ni@btinternet.com ddim yn cyfleu hyn, ble bod confensiwn enwi yr e-bost corfforaethol yn gwbl glir e.e. cynghorydd.iolaevans@gwynedd.gov.uk. Mae'r cyfeiriad yn dangos yn glir mai enw'r dderbynydd ydi Iola Evans, a'i bod yn Gynghorydd yng Ngwynedd.
- Does dim cost weinyddol na gweithredu i'r Aelod ar gyfer sefydlu cyfeiriad e-bost corfforaethol gyda Cyngor Gwynedd.
- Mae cefnogaeth lawn dwy ieithog ar gael rhwng 08:00 a 17:00 ar gyfer y gwasanaeth corfforaethol, gyda'r staff yn mynd y filltir ychwanegol i wneud yn siŵr bod y cwsmer yn cael y gwasanaeth orau bosib.
- Mae'r wybodaeth sy'n cael ei yrru a'i dderbyn drwy gyfrwng e-bost corfforaethol yn cael ei wneud yn gwbl gyfrinachol. Er bod y wybodaeth yn

cael ei gadw yng Nghanolfan Ddata'r Cyngor yn y Pencadlys yng Nghaernarfon, nid oes gan swyddogion y Cyngor fynediad i'r wybodaeth.

- Dim ond cyfeiriad swyddogol corfforaethol fydd yn cael ei hysbysu ar wefan y Cyngor.
- Dim ond cyfeiriad swyddogol corfforaethol fydd yn cael ei hysbysu ar gyfarwyddiadur mewnol y Cyngor. Ni fydd cyfeiriadau personol yn cael ei hysbysu ar y cyfarwyddiadur

- 1.4 Yn ogystal, mae gohebu yn eletroneg yn arwain at leihad mewn gofynion argraffu, sy'n golygu arbediad ariannol sylweddol i'r Cyngor, ac ar yr un pryd yn cynorthwyo arbed yr amgylchedd. Adroddwyd i'r Cyngor Llawn yng Nghorffennaf 2014 fel a ganlyn:

“Ers cyflwyno'r iPad i Aelodau, mae arbedion o dros £17,000 y flwyddyn wedi'u gwneud yng nghyllideb y Gwasanaethau Democrataidd yn unig, gydag arbedion pellach wedi'u gwneud yng nghyllidebau adrannau unigol. Mae posibilrwydd o wneud £5,000 o arbediad blynyddol pellach os yw aelodau'n parhau i ddefnyddio'r iPad yn lle copïau papur.”

2. SEFYLLFA 2015/16

- 2.1 Mae'r sefyllfa wedi bod yn eithaf cadarnhaol dros y blynyddoedd, gyda thrwch yr Aelodau yn defnyddio eu cyfeiriad e-bost swyddogol ar gyfer derbyn gohebiaeth gan y Cyngor yn gyflym trwy ddull electroneg.
- 2.2 Fodd bynnag, mae dau fater wedi codi yn lled diweddar ynghylch defnydd o e-bost swyddogol/ e-bost personol.
- 2.3 Yn gyntaf, mae wedi dod i'r amlwg fod nifer fechan o Aelodau sydd â chyfeiriad e-bost swyddogol y Cyngor heb fod yn defnyddio'r cyfeiriad o gwbl. Mae enghreifftiau diweddar o gyfrifon wedi eu cau gan system y Cyngor gan nad yw'r cyfeiriad e-bost wedi ei ddefnyddio am gyfnod hwy na 12 mis.
- 2.3 Rydym yn ymwybodol o ddewis unigolion i beidio defnyddio'r cyfeiriad e-bost swyddogol mewn un neu ddau o achlysuron, ac rydym wedi gweithredu i wneud trefniadau amgen i dderbyn copïau papur yn yr achosion hynny.
- 2.4 Fodd bynnag, nid oeddem yn ymwybodol o'r holl achosion. Cymerwyd yn ganiataol, gan fod darpariaeth llechen y Cyngor gan yr Aelodau hynny, eu bod yn cael eu defnyddio i dderbyn gohebiaeth swyddogol. Mae hyn yn creu cryn bryder gan fod Aelodau etholedig felly, yn ddiarwybod i ni, heb fod yn derbyn gohebiaeth pwysig gan y Cyngor i'w galluogi fel Aelodau i fod yn gweithredu yn effeithiol yn eu rol.
- 2.5 Yn ail, mae nifer fechan o Aelodau etholedig wedi gwneud cais i fod yn derbyn gohebiaeth drwy gyfeiriadau e-bost personol. Nid ydym wedi caniatáu hyn hyd yma gan ein bod yn dilyn y penderfyniad gwreiddiol oherwydd y rhesymau a nodwyd yn 1.3 uchod.

3.0 ARGYMHELLIAD

- 3.1 Gwahoddir y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i gadarnhau penderfyniad gwreiddiol y Cyngor ynghylch gweledigaeth a chyfeiriadau e-bost swyddogol Cynghorwyr.